

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: Félévre 6.— kor., negyedévre 3.— kor.
Vidéken: Félévre 9.— kor., negyedévre 4.50 kor.

Felölös szerkesztő:

MÓRICZ PÁL.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Dégenfeld-tér 2. szám. — Telefon 412. szám.
Egyes szám ára 4 fillér.

Bosznia bekebelezése Ausztriába.

Kmety Károly cikke.

Debrecen, augusztus 18.

Kmety Károly képviselő, a kiváló közjogász, vezércikkben foglalkozik Boszniának Dalmáciával egy hadtestparancsnokság alatt tervezett egyesítésével, ami szerinte Boszniának Ausztriába való bekebelezését jelenti. Kmety azt írja, hogy a két tartomány katonai egyesítése már el is határozott.

A közjogi szempontból nagyon fontos intézkedésnek következményeit Kmety Károly a következőkben ismerteti:

— Ennek a bosnyák, dalmát katonai egységesítésnek megvan a maga messze kiható politikai és közjogi hordereje. A bosnyák-dalmát hadtest egyszerűen azt jelenti, hogy a bosnyák népesség a közös hadsereg osztrák részének, nem pedig a magyar kiegészítő résznek adja véradóját, a közös hadsereg osztrák részéhez fog tartozni.

Katonailag bekebelezése ez Boszniának Ausztriába, katonai igazgatás tekintetében az osztrák honvédelmi kormányzás alá rendeltetést is jelenti, vagy maga után vonja, holott a katonai igazgatás civil ható-

ságilag intézett része az anektált területen a magyar honvédelmi kormányzatot illetné meg.

Majd ennek a katonai adminisztratív unifikálásának meglesz a maga okvetlen folytatása arra is, hogy a politikai adminisztráció egy kézbe jusson Dalmácia és Bosznia felett.

Nem realizálás lesz ez, de ennél is rosszabb, egyszerűen továbbfejlesztés Bosnyákország osztrákositásában. Micsoda naiv beszéd az, amit vigasztalásul felhoznak a bosnyák-dalmát katonai egyesítés mellett magyar előkelő sajtóorgánumok, hogy hát hiszen ez rendjén volna, mert Dalmácia is a magyar koronáé. No hát szép vigasztalás. Az ősi jogcím megmarad Bosnyákországra épp úgy, mikép Dalmáciára, de a valóságos tényleges állapot szerint Bosnyákország is olyan osztrák tartománnyá lesz, mikép Dalmácia. Tul vagyunk már azon az időn, mikor Magyarországot fentartott ősi jogokkal — melyek tisztán fikciókká devalválódtak gyáva tehetetlenségünk folytán — ki lehet elégiteni.

Nekünk dukál Bosnyákország, mi jogunk, vérünk címén, a magahus, vér és gazdasági érték szerinti valóságban. A „nudum jus“ a holdvilágra is megillet bennünket, abból ugyan meg nem élünk.

Boszniának Ausztriába való be-

kebelezéséhez még a magyar országgyűlés is hozzá fog szólni. Bosznia közjogilag a magyar szent korona országaihoz tartozik és okkupációja Magyarországnak temérdek vér- és pénzáldozatába került. Az annexió költségeinek nagy részét is Magyarország viselte. A magyar parlamentnek fel kell emelnie tiltakozó szavát a bekebelezés ellen.

Tanitsanak magyarul!

Apponyi Albert rendelete.

Megemlékeztünk Apponyi Albert gróf közoktatásügyi miniszternek a hittanítás dolgában kiadott rendeletéről s arról a mozgalomról, amelyet a románok indítottak e rendelet ellen. — Mődunkban van most közölni egész terjedelmében Apponyi grófnak ezt az átiratát, melyet Matianu János nagyszabeni görögkeleti román metropolitához intézett a hittan-tanítás dolgában. — Az átirat így szól:

Nagyméltóságú érsek és metropolita ur!

Mellékelten Nagyméltóságod rendelkezésére bocsátom azt az 1908. évi rendeletet, amelyet megküldöttem az összes tanfelügyelőnek s amelyben megengedtem, hogy a tanítók vallásoktatása az állami iskolákban az egész vonalon a tanuló anyanyelvén történjék, ami által a legteljesebb mértékben eleget tettem a vallási nevelés érdekének, csak azt kötöttem ki, hogy a hit alapvető emei és a szokottabb imádságok az elemi iskolák felsőbb osztályaiban előadassanak

A tengerész életből.

— Érdekes apróságok. —

Kora reggel volt és mi a Campeche öbölben hajóztunk — így kezdé elbeszélését a tengerész. — Sűrű, tikkasztó légréteg borult a mozdulatlan tropikus vizek felületére. A légáramlat olyan nyomasztó volt, mintha a földtekéről már minden felhőszelést kellemszellőseke kiveszett volna. Mi — a „Diamand“ esavargózós, egy kitűnő oceánjáró — 14 ölnyi mélység fölött horgonyoztunk s vasutépítési anyagokból álló rakományunkat rakosgattuk széjjel. Az öreg Grey kapitány úgy vélte, hogy még ma alapos megtáncoltatásban lesz részünk s ezért rendeltet adott az állandó rendszeres gőzfejlesztésre, hogy hajónk szükség esetén bármely pillanatban készenlétben legyen. Bizonyosra vette, hogy még napleszállta előtt ki kell menekülnünk a nyílt tengerre. Természetes, hogy mi rá se hederítettünk az öreg viharproféta aggályaira s magunkban jókat neveltünk óvatosságán.

Még az előző estén átjött fedélzetünkre néhány szárazföldi, hogy az öreggel esőndes kártyaszó mellett elszórakozzék s az időt, már ahogyan lehet, agyonüsse. Az átkozott melegtől csak úgy csurgott rólunk az izzadság, de néhány stilszerű káromkodáson kívül nem tehetünk semmit a magunk megvigasztalására. Grey kapitány, aki figyelemmel kísérte a barometert s gyors esést kon-

statált, parancsot adott a teljes gőzfejlesztésre.

Egyszerre csak kiáltás hangzott a fedélzeten, amely mindnyájunkat rémülettel töltött el. A jajveszélés egy vendégünk ajkáról röppent el, aki a legnagyobb izgatottsággal ismételte e szót: Víztlésér! Víztlésér! s mutatott a nyílt tenger felé. Örületes futkosás támadt. Rémüldöző szemek meredeztek a veszedelem felé és mindenki beszélt, kérdezett és tanácsot adott.

A tiszték és gépvezetők helyeikre parancsolták embereiket. Bár öreg és rövidlátó volt Grey kapitány, hihetetlen gyorsasággal sietett fel a parancsnoki hidra. Nyomon követte az egyik vendég, míg a másik ájuldozó feleségét támogatta. Mindenki mőködésében volt s a matrózok előre rohantak, hogy a horgonyt felszabadítsák. Ekkor láttuk igazán, szemtől-szemben a veszedelmet. Mintegy fél kilométernyire volt a „Diamand“-tól. Töleseralaku volt s a tenger színéről felért egészen az eget borító gőz- és felhőrétegekig. Egy pillanatig sem tartotta meg alakját. Alul lévő fala majd úgy megvékonyodott, hogy azt hittük, hogy rögtön visszazuhan, majd úgy megdagadt, hogy egy fent és alant egyforma vastag óriási oszlopnak látszott.

A víztlésér egyenesen felénk tartott fülsiketítő dörgéssel és csattogással s úgy felkavarta maga alatt a tengert, hogy annak a fenekére véltünk lepillantani. Habozás nélkül ugrottunk a horgonykötélhez, hogy föl-

szabadítsuk, de nem tudtunk vele boldogulni. A lánc esavarórudja eltört s mi tehetetlenül állottuk szemben a fenyegető veszedelemmel, amely szédítő sebességgel tartott felénk. Irányától egy hajszálnyira sem tért el s mi rémülettel dermedt tagokkal várakoztunk.

A rettenetes látvány megbabonázott bennünket s egyetlen hang se jött az ajkunkra. De egy pillanat múlva óriási lőtás-futás támadt a fedélzeten. A megrémült embertömeg, tiszték, matrózok, gépészek, felügyelők a hajó hátsó farába menekültek. Ekkor a víz öleser már csak egy-két ölnyre volt a hajó elő-résztől és feltartóztatlanul közeledett. — Csaknem eszünket veszítve meredtünk a borzasztó ellenségre, amely már olyan közel volt, hogy csaknem érintette a hajót. Egyik esőnakunk, amelyet szélével megérintett, lezuhant a mélységbe. Erre, mintha újabb anyagot keresne a pusztításra, egy pillanatra megállott.

E pereben úgy éreztük, hogy felszabadultunk a rémület bénító hatása alól. Grey kapitány és a kormányos tért magához legelőször, azon fáradoztak, hogy a tehetetlen legénységet újra munkára parancsolják. Amit az előbb abbanhagytunk, a horgonykötél felszabadítását, annak most újra nekiláttunk. De az nem mozdult. A víztlésér fáradozásunk ideje alatt megváltoztatta irányát. De csakhamar visszatért, elkapta a második esőnakot s azt is a mélységbe sodorta.

Aztán néhány ölnyre távozott, rövid

magyarul is. Mégis a legtöbb tanfelügyelő részéről panaszt kapok a hitoktatók ellen, hogy nem felelnek meg ennek a követelésnek.

Van szerencsém fölkeríteni Nagyméltóságodat, intse meg az egyházmegyéje területén levő állami iskolák hitoktatóit, hogy tartásuk meg közzelvetem rendelkezéseit, amelyet mellékelek másolatban és méltóztatásuk megmagyarázni, hogy ha nem teljesítik, vagy visszautasítják e közzelvetem rájuk rótt közzelvetéseket, velük szemben alkalmazni fogom az 1909. XIII. t. c. 5. szakasza értelmében a kongruamegvonást. Mint-hogy hivatalos tudomást nyertem arról, hogy ezek a dolgok és a hitoktatók ama hanyagsága, hogy nem teljesítik törvényes közzelvetéseiket, egy felsőbb egyházi hatósági rendeleten alapulnak, tisztelettel kérem Excellenciádat, hogy abban az esetben, ha Excellenciád az egyházi fenhatósága alá tartozó egyházmegyére nézve valami hasonló rendeletet adott volna ki, kegyeskedjék ezt a rendeletet az átirat keltétől számított három hónapon belül módosítani. Ha a megkeresés nyomán nem kapnék kielégítő értesítést, kénytelen leszek az 1909. évi XIII. törvényeikk 5. szakasza értelmében felfüggeszteni az állami kongruamegvonást az Excellenciád egyházi fenhatósága alá tartozó egyházmegye egész területére mindaddig, amíg a kérdéses rendelet érvényben marad.

Kegyeskedjék Excellenciád minél hamarabb értesíteni azokról az intézkedésekről, amelyeket ez irányban tett. Fogadja Excellenciád őszinte tiszteletem kifejezését.

A miniszter helyett

Tóth.

államtitkár.

Apponyi kultuszminiszter átirata értelmében a nagyszabeni érsek megtette már a szükséges intézkedéseket.

EGYHÁZ, ISKOLA.

650 református pap Debrecenben.

Ref. lelkészek kongresszusa.

A református lelkészek kongresszusára, amely szeptember 29. és 30-án lesz Debrecenben, nagyban folynak az előkészületek. A kongresszus tárgysorozatát már megállapították. Szeptember 28-án délután választmányi ülés lesz a megyeháza gyűléstermében. Este 8 órakor ismerkedési estély az Arany Bika vendéglőben. Szeptember 29-én reggel 8 órakor istentisztelet a nagytemplomban, 9 órakor

a közgyűlés a kistemplomban, 3 órakor közzelvetem az Arany Bika vendéglőben. Este 6-8 órakor belmi-szió estély. Szeptember 30-án folytatják és befejezik a közgyűlést. A kongresszust Kálvin emlékének méltatásával fogják befejezni s erre való tekintettel a 29. iki istentiszteleten az összes résztvevő lelkészek papidiszben jelennek meg.

Mint értesülünk, — a kongresszusra az egész ország minden vidékéről eddig már határozólván lelkész, valamennyi az O. R. L. E. tagja jelentette be részvételét.

*

Ezzel kapcsolatban jelentik Hajduböszörményből: Az itteni ref. egyháztanács felkérte dr. Baltazár Dezső esperest, az orsz. ref. lelkészegyesület elnökét, — hasson oda, hogy a ref. lelkészek gyermekeinek terve vett internátusát Hajduböszörményben állítsák fel. A kérdésben az egyesület Debrecenben tartandó őszi közgyűlése fog dönteni.

Katonák gazdasági gyakorlati oktatása.

Ajánljuk a debreceni gazdasági egyesület figyelmébe.

A nyugati államok példáját kövdtve és ezek által elért eredményen felbuzdulva, hazai gazdasági egyesületeink mindnagyobb sulyt kezdenek fordítani a katonák gazdasági oktatására. A mezőgazdálkodás az utóbbi évtizedekben hatalmasan kifejlődött, úgy hogy ma már nem elegendő az apáink által folytatott gazdálkodási mód követése, hanem ebből a mai viszonyoknak is megfelelő gyakorlati tapasztalatokat ki kell egészítenünk azzal, amit a tudomány a mezőgazdaság sikeresebb folytatása érdekében újabb rendelkezésünkre bocsátott.

Ezt a tudomány által feltárt és nekünk átengedett tapasztalatokat azonban csakis tanulással sajátíthatjuk el. Sajnos ma az iskolákban nem tanítják. A nép legszölesebb rétegeit alkotó kisgazdák fiait ily körülmények közt nem vehetnek tudomást az újabb gazdasági tapasztalatokról és vívmányokról ha csak valamelyik közülök nem oly kiváló megfigyelő képességű és a szomszédos nagyobb birtok gazdálkodási módját el nem sajátítja.

E hiányon valamiképpen segíteni kellett és így jutottak a nyugati művelt álla-

mok arra a gondolatra, hogy a katonaság körében terjesszék a szükséges gazdasági ismereteket.

A katonaság zöme szüntén földmivelők sorából kerül ki. Így tehát a hely megválasztása szerencsésnek bizonyult, amellet pedig, minthogy csakis az önként jelentkezők vesznek részt az oktatásban, szórakoztató is egyszermind, mert az egyhangu katonaleletben egy kis változatosságot teremt, azonkívül kellemes órákat is szerez, mert a legénységet kis időre visszavarázsolja a mezőgazdálkodáshoz, ahol oly szívesen és örömmel töltötte mindenki idejét, mielőtt katonáskodása megkezdődött.

Gazdasági egyesületeink ma már majdnem valamennyien foglalkoznak a katonák gazdasági oktatásával. — Hetenként három-négy napon keresztül napi két óra hosszút előadásokat tartanak a gazdálkodás legkülönbözőbb ágaiból, megvilágítják a legszölesebb alapismereteket, amelyek nélkül ma sikeresen gazdálkodni nem is lehet.

Az elméleti oktatást ma már gyakorlati előadásokkal is kiegészítik. Elviszik a legénységet a közeli szántóföldre, megmutatják a helyes szántást, a vetőgép beállítását, műtrágyák elszórását, bemutatják a kifogástalan küllemmel bíró tenyészállatot, elviszik őket tenyészállatvásárookra, tejszövetkezetekbe stb.

Azokat pedig a legénység közzel, akik odahaza nem a szülői földön fognak gazdálkodni, megtanítják kosárfonásra, seprükötésre, fafaragásra, hogy a téli hónapok alatt is legyen keresetük, amidőn a mezőgazdasági napszámunkák szünetelnek.

A VÁRMEGYÉBŐL.

Hajduböszörmény ünnepe.

A hajduk áttelepítésének 300-ik évfordulója.

Érdekes történelmi ünnepre készül, mint tudósítunk jelenti, Hajduböszörmény közönsége. Az ősz hajdúváros szeptember 13-án ünnepli meg a Boesky István által 1605-ben

kört irt le, visszafordult és vízzel borította el a hajó előrészt. Senkinek se jutott eszébe, hogy kezét vagy lábát mozdítsa: minden munka szünetelt. Emberfeletti elszántság kellett volna ahhoz, hogy szembeszállva a bekövetkező katasztrófa tudatával, még egy hiábavalónak látszó kísérletet tegyünk. Minden gondolatra csak a halált vártuk, amelynek már nem egyszer szemébe néztünk. Esztendőkké váltak a pillanatok, aggodalommal, halálfélelemmel teljes esztendőkké. Kapitányunk bámulatosan viselkedett. Paranesnoki emelvényén állva a karfához támaszkodott s a félelemnek minden látható jele nélkül nézett nyugodtan, férfiasan a halál szemébe. Egész alattján megérezett a törhetetlen közzelvetem rendületlen tudata.

Hirtelen esodálatos változás állott be a tengeren: a vitzölesér a magasságra emelkedett. A fülsiketítő dörgés helyett, amelyet alsó részének a tengerbe vajú örvénnyel való érintkezése okozott, éles, sivító fütyöt hallottunk, Hajónk, amely a vitzölesér nyomása alatt oldalt hajolt, újra kiegyenesedett. A hirtelen beállott fordulattal azonban még nem szabadultunk a veszélytől, amely csak formáját változtatta meg. Ahelyett, hogy attól kellett volna félnünk, hogy a vitzölesér forgataga pozdorjává zuzza hajónkat, most felettünk lebegett a pusztulás, tiz lábnyi magasságban a paranesnoki emelvény felett. Amitől tartottunk, be is állott a következő pillanatban: a vitzölesér lezuhant, de a hullámhegy elsimult anélkül, hogy forgataga magával rán-

tott volna bennünket s mikor újra szöttekintettünk, ellenségünk teljesen eltűnt szemünk elől.

A tenger simán és nyugodtan hullámbalta hajónkat. Csak a esónokok hiánya s a rémületnek arcunkra vésett jele tanuskodott a kiállott veszedelemről. Mintegy kábító álomból öbredve tekintettünk egymásra. — Hát csakugyan megszabadultunk a haláltól? Ezt a kérdést olvastuk le egymás sápadt arcáról.

Magunkhoz térve, első dolgunk volt, hogy a félbeszakadt munkát tovább folytassuk, a horgonyt felvonjuk. Míg a lánccal bajlódunk, hallottuk, amint alattunk a gép zakatolni kezdett s hajónk csakhamar elindult a veszedelem helyéről. Süvítő szölvihar zúgott végig a tengeren s zápor hullott alá, olyan, amilyent csak ezeken a tropikus vidéken lehet látni. De ez is csak két-három percig tartott s aztán minden elesöndesedett. A levegő kitisztult s a tenger a legmélysegebb béke képét tárta elénk.

Az egész borzalmas jelenet egy negyedóraig se tartott, de ezalatt a rövid idő alatt egy egész életre való rettegést állottunk ki.

*

Érdekes kis kalandja volt legutóbb az Acapulco nevű gőzösnök, amikor Paubából Cap Harna érkezett. San Blas ugyanis, az őrtálló matróz közzelvetem a hajó orra előtt egy alvó bálnát vett észre, amely féloldalt

dölve himbálózott a hullámokon s csak a gyors intézkedésnek köszönhető, hogy a hajó az óriási állattal való összeütközést elkerülhette.

A bálna mindazonáltal az erős hullámerőstől felébredt s többször dühösen támadt a hajóra. A hajósok nem lévén elkészülve az eféle támadásra, tehetetlenül álltak szemben a tengeri szörnyeteggel, amely csak akkor hagyta félbe a támadást, amikor a csavarhoz ütközve, erős sérülést szenvedett. Ekkor eltűnt a hullámok közt és a hajó zavaratalanul folytathatta útját.

*

A trieszti tengerészeti hatóság irtó háborut indított a cápák ellen s felszólitotta közzelvetem, hogy hatáskörükben minden lehető közzelvetem el a cápák pusztítása érdekében. Díjakat is tűztek ki cápafozásra. Minden egyes cápára, az élvezhető fajt kivéve, amely másfél méternél nem hosszabb, tiz korona díjat, ennél hosszabbra husz koronát tűztek ki. A nagyobb fajokra — Oxyorhina Spalamanni és Odontaspis Ferot — ötven korona a díj, míg az emberevő Careharodon Pondoletti fajt már egészen külön taksálja a trieszti hatóság. Ezeket 90—100 koronára értékeli.

Az elejtett cápáért a révhivatalban a beszölgáltatás után a szakértő azonnal kifizeti a díjat.

Nagykállóban telepített hajduknak Hajduböszörménybe való költöztetését.

A kállói hajduk ugyanis akkor folytonos viszályban éltek a nagykállói várban volt német katonai őrséggel. E miatt Mátyás főherceg és Báthory Gábor közt megegyezés jött létre, hogy a kálló hajdukattelepedhessenek Nádudvarra király részről meg Csegét kapják. Amde, mikor II. Mátyás megkoronáztatott, a dologból nem lett semmi, Báthory megúván a sok torzsalkodást, maga intézkedett és 1609. szeptember 13-án Bösörmény város és Pród pusztát adta a kállói hajduknak. A cserére a hajduknak 100.000 magyar fontot kellett ráfizetni, amit ezek szívesen meg is tettek s így Bocskay hajdúi mind együtt voltak.

Ez esemény 300-ik évfordulóját fogja most megünnepelni Hajduböszörmény városa, mely legutóbb tartott közgyűlésén foglalkozott az ünnepély módzataival. Az ünnepély programjának kidolgozására bizottságot küldtek ki.

Hamispénzek Hajdumegyében. Hajduszoboszlón a mult hetekben a postahivatalnál egy hamis ötkoronást foglaltak le. A pénzt Papp Sándorné hajduszoboszlói lakos akarta feladni, akinek fogalma sem volt arról, hogy az hamis. Az elkobzott ötkoronást felküldte a kormöbányai pénzverő intézetbe vegyelemzés céljából. Ott megállapították, hogy a hamis pénz ólomból készült, 18 grammot nyom a szélirat s a felületen levő dombormű el van mosódva s a halványsága is feltűnő. A szakértői véleményben ki van emelve, hogy olyan hamis ötkoronás, amely ehhez hasonló lett volna, még nem fordult elő. Ezeket a hibákat azonban csak hosszas vizsgálat után lehet észrevenni s éppen ezért a sikeült hamisítvánnyal könnyen megteveszthetik a legtöbb esetben siető embereket, akik fizetések alkalmával rendszeren nem eléggé óvatosak. Minthogy Hajdumegyében több ilyen hamis ötkoronás van már forgalomban, felhívjuk a közönség figyelmét, hogy különösen a vidékiektől kapott pénzeket vegyék jól szemügyre, mert különben kellemetlenségeknek tehetik ki magukat.

Husvizsgálat Debrecenben.

Elkobzott romlott husneműek.

Debrecen, augusztus 18.

A gyakorlatban igen jól bevált Darányi Ignác földművelésügyi miniszternek a husvizsgálatról szóló ismeretes rendelete, mellyel óriási szolgálatot tett a közegészségügynek. A rendelet a husvizsgálatot teljesen új alapokra fekteti és teljesen kifogástalanná teszi.

A rendeletet már mindenütt végrehajtották. Nagyon jól bevált a rendelet Debrecenben is. Különösen az a rendelkezése igen célszerű, hogy a hentesüzletek és huskimérő helyek vizsgálatát a városi tisztí orvosok kezéből kiveszi és az állatorvosok kötelességévé teszi, kik mindenestre nagyobb szakértelemmel teljesíthetik a vizsgálatot.

Ilyen vizsgálat volt ma Debrecenben. A vizsgálatot, mely kiterjedt a város összes hentesüzleteire és huskiméréseire, Gerő állatorvos vezette. A vizsgálatnak meg volt az eredménye. Öt hentesüzletben találtak romlott, az egészségre ártalmas husneműeket. Különösen sok büzös, romlott füstölt húst koboztak el és szállítottak be a rendőrségre, hol még külön orvosi vizsgálat alá vették az egészségtelen husárukat.

A rendőrség a miniszteri rendelet értelmében ezek ellen a hentesek ellen a legszigorúbb eljárást indította. Az eljárást dr. Komlóssy Pál kihágási bíró vezeti, ki a hentesek ellen a napokba fogja az ítéletet kihirdetni.

Az orosz tábornok sirja

Érdekes adatok.

Levél a szerkesztőhöz.

Kedves Barátom!
Szerkesztő uram!

Fokozódó kíváncsisággal vártam és néztem azt az érdekes akciót, amelyet a fűvészkerti orosz serral kapcsolatosan indítottál. Valóban úgy van, hogy a sirt elfelejtették, de ugyilátszik a köztudatban már az sem él, hogy a hős orosz tábornok csontjait évtizedekkel ezelőtt elszállították, visszavitték hazájába. Igen, ismétlem, a csontokat kiásták és hazavitték a moszkvai temetőbe.

Ebben az időben az örök jó kedélyű Vas Pál volt a kertészmeister a fűvészkertben és mikor ázni kezdtek a sirt, bajuszát megsodorva mondta:

— Lejebb, lejebb, jó mélyre tettük annak a csontjait.

Ugy is volt, mélyen megtalálták és kiszedték s haza is szállították. Ekkor elsimitották a sirját s azóta az jeltelen.

Itt tehát nem a sir megörökítéséről, csak a sirhely megjelöléséről lehet szó.

Egyebekben lelkes akciódhoz kitartást kíván

őszinte tisztelőd:
Boruss Mihály.

Katonasors.

Az őrsvezető tragédiája.

Halál a gyakorlaton.

Aradról az alábbi szomorú bakatörténetet jelentik:

Tegnapelőtt harcászati gyakorlat volt a Kurtiesi-ut mentén, — mely gyakorlatot az utóbbi időben sokat emlegetett Gerhauser Zsigmond ezredparancsnok vezette. A két „ellonséges” tábor négy-négy emberből álló őrzőparat küldött ki, melynek vezetője Fey Károly volt. Az a hely, ahol a gyakorlatozás folyt, sűrű, magas dombokkal van tele. Így történt, hogy Fey az egyik fordulónál szembe találkozott az ellenség őrzőparatával, melynek vezetője Lukács János volt. Mindkét őrzőparat arra törekedett, hogy elfogja a másikat. Fey Károly annyira közel ment Lukácshoz, hogy ez felemelte fegyverét és lövésre készen tartotta.

Az őrsvezető ettől nem ijedt meg. Megfogta a fegyver csövét és ki akarta rántani Lukács kezéből. És ez volt a veszte. Ugyanis a katona mutatójúját a felvont csövé fegyver ravaszán tartotta. A ravasz lecsapódott és a másik pillanatban durranás hallatszott és Fey Károly ott feküdt a fűben, átlőtt szívvél.

Pár percig maradt csak eszméletlenül. Azután felkelt és tovább akart menni. Alig ment azonban néhány lépést, összeesett s újból elájult.

Lukács János a mellette volt katonákat rögtön az ezredeshez küldötte, hogy jelentést tegyen az esetről. Amíg a bakák távol voltak, a megijedt Lukács a magával hozott üveg vízből megnedvesítette zsebkendőjét és azt odatartotta a vérző sebhez, Gerhauser ezredes lefuvatta a gyakorlatot.

Az ezredorvos, aki Fey Károlyt meg-

vizsgálta, rögtön tisztában volt a sérülés veszedelmességével. Dacára annak, hogy a lövés nem éles golyóval történt, a kapott seb rendkívül súlyos volt. A puszkapor behatolt a szívébe és vérmérgezést okozott. Délben az őrsvezető magához tért és környezetével beszélgetett. Elmondotta az egész esetet úgy, ahogy történt. Állítása szerint semmi fájdalmakat nem érzett. Délután két órakor ismét rosszul lett, eszméletét veszítette és meghalt.

Az ezredparancsnokság letartóztatta Lukács Jánost és megindítja ellene a vizsgálatot.

A király születésnapja.

Hetvenkilenc év után.

Debrecen, augusztus 18.

Unnepelt az ország. Dies-égesen uralkodó apostoli királyának 79-ik születésnapját ünnepli a hű magyar nemzet minden fia. Tiszta szívből jövő ünnep ez, egy ország népe imádkozik agg uralkodójáért, annak egészségéért, hosszú életéért. Szerte az országban ünneplik ezt az örömnapot, hálaadó zsolozsmákkal a templomokban, ünnepekkel az egyesületekben, iskolákban. A leglelkesebb, legintenzívebb ez az ünneplés természetesen az ország szívében.

Az ünneplésből Debrecen is méltóképpen kivette a részét.

Debrecenben.

Hagyományos szeretettel és lelkesedéssel ünnepelte meg ősz királyunk 79-ik évfordulóját Debrecen városa. Fellobogózott utcák hirdették a nevezetes évfordulót, melyet a szeretet királynak megengedett érni a Gondviselés. A nagy nap délelőttje ünnepléssel telt el.

A debreceni templomokban hálaadó istentiszteletek voltak. Nyolc órakor a Nagytemplomban volt istentisztelet, melyen részt vett Kovács József polgármester vezetése alatt a város tisztikara. Ott volt Hajdúvármegye, a kir. tábla, törvénytörvényészek, adóhivatal, honvédség, közös hadsereg tisztikara csaknem teljes számmal, de megjelentek az agg honvédek is, csupán a királyi tanácsosok hiányoztak az ünnepről egy-kettő kivételével.

Az istentiszteleten Erőss Lajos püspök mondott imát. A Nagytemplomból a közönség a róm. kath. templomba ment, ahol 9 órakor kezdődött az ünnepi istentisztelet, mely azonban oly hosszúra nyult s a szokottnál annival több időt vett igénybe a többi felekezetek rovására, hogy a hivatalos köröket már foglalkoztatja az, hogy máskor csak képviselőket küldik el. Majd az izraelita templomban mondtak imát a királyért, hogy tartsa meg a Gondviselés még számos éven át jó egészségben, erőben Magyarország uralkodóját.

Az izraelita templomban tartott istentiszteletnek különös érdekessége volt, hogy az ünnepi beszédet dr. Danczig Samu, a máramarosszigeti zsidóság tudós rabbija mondtatta, akit a debreceni hitközség és alkalomra meghívott. A mély gondolatokban gazdag szép beszéd nagy hatást tett a templomot egészen színültig megtöltő közönségre.

A kaszárnyákban is szép ünnepségek voltak. A katonaság nem gyakorlatozott, szabad napjuk volt.

A fővárosban.

Az ünnep hajnalán, pontban 5 órakor 24 ágyulövés ébresztette föl a főváros lakosságát, majd katonazenekarok járták be az utcákat és ébresztő zenéjükre csakhamar meg is mozdult a város és a szokatlanul korai időben már élénk elevenség uralkodott mindenfelé. Akik csak tehettek, siettek ki a Vörmezőre, a díszemlét megnézni, mások pedig a budavári koronázótemplomba igyekeztek, hogy jelen lehessenek az ünnepi istentiszteleten. Az ország kormányzója és hivatalos világának vezetői ugyanis ebben a templomban gyülekeztek az istentiszteletre.

Pontban 10 órakor érkezett meg Vaszary Kolos bíbornok hercegprimás képviselőtében dr. Kohl Medárd püspök, akit a papság élén dr. Nemes Antal pápai prelátus, a templom apátplébánosa fogadott. A templomnak a király által adományozott új orgonáján

ekkor felhangzott az „Eccē sacerdos magnus“ és ennek hangjainál megkezdődött az ünnepi nagymise, amit ugyancsak dr. Kohl Medárd püspök pontifikált fényes segédlettel.

Wekerle Sándor miniszterelnök a király születésnapja alkalmából délután 3 órakor díszvédet adott, melyre hivatalosak voltak Vaszary Kolos bíboros heregprimás és esztergomi érsek, Zichy Aladár gróf őfelsége személye körüli miniszter, Andrássy Gyula gróf belügyminiszter, Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter, Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter, gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter, Josipovich Géza horvát-szlavon-dalmátországi miniszter, Günther Antal igazságügyi miniszter, Dessewffy Aurél gróf, a főrendiház elnöke stb. stb.

UJDONSÁGOK.

Német nyelv a Hortobágyon.

A régebb időben tanulták meg a pásztorok is.

Nem a „Gotterhalté“-t értjük!

Sokan, még az itthonvalók is lenézileg beszélgetnek a Hortobágyról. Ha valakinek a fiakja gyengécskén tanul, szokták azzal fenyegetni:

— Fiam, ha így tanulsz, tüstént a hortobágyi akadémiára küldelek...

Persze, úgy kell érteni, hogy a gulya mellé adja „kis bojtárnak“.

Pedig erre a lekicsinylésre sem a Hortobágy, sem a hortobágyi pásztorok nem szolgáltak rá. Józan gondolkozásu, értelmes, a magok életviszonyai között kiváló férfiak ők odakint. Hiszen az egyik „számadó“-ról Jókai kintjártakor derült ki, hogy nagy gyönyörűséggel szokta volt olvasgatni a költőkirály irásait.

Azonban ez sem érdektelen, egyidőben még a német nyelv is el volt terjedve a hortobágyi pásztor „dinasztiák“ körében. Való igaz, hogy Göthét, Sillert nem igen olvasgatták, de annyit gagyogtak és értettek németből, hogy a debreceni nagy „lú“- és „baromvásárokbán“ az idegen nyelvű kucepek „németül“ nem adhatták el, németül nem fonhatták be őket! Már pedig német nyelvtudásból a Hortobágyon, hortobágyi pásztorembernek untig elég volt.

Hogy pedig a „német beszéd“ némileg elsajátították, ez sem történt boszorkányos uton. Még csak iskolázással sem. A rejtélyesnek tetsző nyelv eltanulásának titka az volt, hogy a Hortobágyal közvetlen szomszéd község Balmazújváros, amelynek több mint fele lakossága németajku református sváb volt! — Hogyhogy e nagyközségnek egyik részét ma is „német Ujvárosnak“ nevezik, még Szabó tiszteletes ur csak „német pap“ ma is...

Tehát a régebb időben, mikor még a német szó itt javában járta, a jó gyakorlati észjárásu csikós- és gulyás-számadó gazdák eszerébe, vagy egy-két szolgáltni, főbbképen „német szóra“ ide adták, ide küldték a gulya mellől, a ménes mellől fiaikat.

Az öreg Peeze bácsi is itt tanult meg még 48 előtt németül.

Azóta sok víz lefolyt a Hortobágyon, de midőn néhány évvel ezelőtt beszéltem a nemes városnak ezen nyugalmazott „csikós-gazdájával“ (már akkor is járhatott 80 év körül az öreg!), még beszélgetett balmazújvárosi — németül...

...Ma már azonban kezd kimenni divatból Ujváros is — a német beszéd!

A Törő vendéglő gazdát cserél.

A „Fehér ló“ áttelepítése.

Sok-sok évtizedes, történelmi multtal bíró épület fog eltűnni a város fejlődésének forgatagában. — Jövő tavasszal lebontják a Fehér-ló szálloda és vendéglő épületét. A lebontást a debreceni Kaszinó hatalmas magyaranyu építései teszik szükségessé. A kaszinói épület folytatásaként hatalmas épületszárny fog emelkedni a régi híres vendégfogadó rozoga, ósdi épülete helyén.

A lebontást jövő év márciusában kezdik meg. Az épülettel együtt azonban a „Fehér ló“, ez a jelenleg is anyira közkedvelt vendégfogadó nem fog megszűnni. Mindössze más helyre lesz telepítve. Halász Izidor a vendéglő tulajdonosa tárgyalásokat folytatott Törő Imrével, a Törő-féle vendéglő átvétele iránt. A népszerű Törő bácsi ugyanis fel akar hagyni vendéglőjével és nyugalomba akar vonulni. A tárgyalások eredményre vezettek, amenyiben Halász Izidor megvette a Törő-féle házat, vendéglői helyiségét örökáron 100,000 koronáért. 1910. év februárjától itt lesz a „Fehér ló“.

Ez azonban csak ideiglenes állapot lesz. Ugyanis, mint értesülünk az építendő hatalmas Kaszinó épületbe egy modern, egy ujszerű kellemes „sörpincét“ tervelnek. A sörpincét Halász Izidor fogja bérbe venni. A söröző kompániáknak nagyon kellemes és célszerű otthont fog nyújtani ez a sörpince.

— Debrecen a polgármesterek kongresszusán. Uder Ödön Kassa város polgármestere ma küldte el a meghívót Kovács József polgármesternek, melyben meghívja a Kassán, szeptemb-9-én tartandó a törvényhatósági joggal felruházott város polgármestereinek kongresszusára. A polgármester hír szerint a kongresszuson meg fog jelenni. A kongresszust követő napon a Tatrába s a Csorbai tóhoz kirándulást terveznek a vendégek számára.

— A telepítési törvényjavaslat és a mai parlament. A debreceni kereskedelmi és iparkamara most közzétett jelentéséből országos figyelmet keltett a telepítésről szóló következő passzus, mit is érdekesnek tartunk közölni: „A telepítési törvényjavaslatról lévén szó, e javaslatban egy nagy reformatorius gondolat törvényhozásilag elültetett magja csirázik ebben: a kötött birtoknak a népjólét nagy érdekéből való intenzivebb kihasználására akar törvényes eszközt nyújtani. Kár, hogy e részben félénk és bátortalan a javaslat. Jóilehet, parlamentünk mai összeállításában talán még ez sem válhatnék törvényé, mégis jelentősége van annak, hogy javaslat volt napjainkban. Azt az összeállítású parlamentet, amely ehhez a kérdéshez hazaszerezzel teljes bátorsággal nyulhasson, nem is várhatjuk mástól, mint a választási jog gyökeres revíziójától.“

— Katonai előléptetések. A hivatalos lap mai száma a következő katonai kinevezéseket közli a debreceni ezredeknél: Hadnagyok lettek: Locher Ágoston a 61-ik, Hetz Imre a 39., Mező Endre a 3. honvéd gyalogezr. és Magyar Andor és Honty Béla a 2. honvédhuszár ezrednél. Zászlósokká nevezték ki:

Andor Szervért, Lovas Zoltánt, Bramer Gyulát és Végh Lajos a 3. honvéd gyalog ezrednél és Németh Gézát a 61. gyalogezrednél.

— A nemzetközi orvoskongresszus és a tokaji bor. A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete felterjesztést intézett Darányi Ignác földmívelésügyi miniszterhez, hogy a Budapesten tartandó IX. nemzetközi orvosi kongresszus alkalmából a tokaji borok — mint gyógyitalnak — érdekében létesítendő propagandát támogassa. A miniszter készségesen egyezett bele, hogy tárcájának költségére minden kongresszusi tagnak két-két üveg tokaji asszu küldessék egy izléses ládikában, azonfelül pedig egy könyveske, mely négy nyelven tárgyalja a tokaji borok készítését, vegyi összetételét és gyógyászati jelentőségét. A könyv szerkesztését Rácz Sándor szőlészeti és borászati felügyelő vállalta el, míg a különböző fejezeteket dr. Drucker Jenő, a M. Sz. G. O. E. igazgatója, dr. Drucker Viktor orvos és Krámszky Lajos kir. fővegyész írják. A borok az Országos Központi Mintapincéből kerülnek ki.

— Érdekes idegenek Debrecenben. A távoli Berlinből kedves idegenek érkeztek ma Debrecenbe. Keller egyetemi tanár és neje jöttek a híres magyar városba. A professzor ur a gyermekvédelem tanulmányozása céljából jár Magyarországra s eljött Debrecenbe is. — A délelőtt folyamán dr. Brokes Győző kalauzolása mellett meglátogatta az állami gyermekmenhely helyiségeit s arról nagyon jó véleményt szerzett magának. Gyermekvédelmi intézményeinkről általában nagyon jól nyilatkozik s véleménye szerint az igen magas fokon áll. Tizenegy órákor látogatást tett Kovács József polgármesternél, ki a tudós professzort nagyon szívesen fogadta, majd kiutazott a déli vonattal Nádudvarra, hogy az oda tartásra kiadott gyermekek helyzetéről tájékozást szerezzen. A professzort bájos neje kíséri utjában s velök van dr. Ruffy Pál min. tanácsos is, aki az ország különböző részeiben kalauzolja őket. Holnap a társaság a Hortobágyot fogja meglátogatni. — Hir szerint a kedves idegenek nagy kegyben állanak a német császári pár előtt s a császárnének a professor neje udvarhölgye is.

— Az „Egyetértés“ sikere a kecskeméti dalversenyen. A kecskeméti dalverseny tegnap befejeződött. A vendég dalárdák a kecskeméti városi dalárda 50 éves jubileumi ünnepségén vettek részt. Délután osztották ki a díjakat. A debreceni „Egyetértés“ dal- és zeneegylet az első csoportban a harmadik díjat nyerte el.

— Tifuszjárvány Hajduböszörményben. Hajduböszörményből jelentik: A tifusz, mely tavaly a cigányok közt pusztított és amelyet a hatóságnak végre sikerült elnyomni, mos két uricsaládban lépett fel. — Somossy polgármester összehívta az egészségügyi bizottságot. A fertőzött házakat szigorú zár alá vették, hogy a járvány továbbterjedését megakadályozzák. A városi orvosokat megbízták, hogy figyelmeztessék a népet az óvószabályokra. Az ételmezszerket is szigorú megfigyelés alá vették; az utcák és udvarok tisztántartását szigorúan ellenőrzik.

— Iskolakönyveit, mindenféle papír, író- és rajzszert szükségletét legolcsóbban Csáthy Ferencnél szerezheti be. Egyház-tér 2. szám.

— **A nap halottai.** A tegnapi nap folyamán az állami anyakönyvi hivatalban a következő haláleseteket jelentették be: Nagy Lajos r. kath. 2 hónapos, Molnár Mihályné ref. 77 éves, Jurics Frzsebet r. kath. 3 hónapos.

— **Hirdetmény.** Találtatott 2 darab zálogjegy, 2 kabát zsebében pénzzel, 1 szék és zsákdarab, 1 pénztárcza pénzzel, egy kendőbe kötött esomag, 1 ridikül pénzzel. Igazolt tulajdonosa átveheti a belvárosi rendőrkapitányságnál.

— **Ugyszólván az utolsó hetek szenzációs estéit éli az Arany Bika Mulató.** De a közönség hangulatán ez egyáltalán nem látszik meg. Még kevésbé a műsoron. Oly bensőséges és meleg a hangulat, mint a szezon derekán volt. Persze ebben nagy érdeme van dr. Szalay Józsefnek is, ki mint konferenciészínpad és publikum között olyan lelkes barátságot teremtett, amire alig volt még példa. Szünni nem akaró taps dícséri az ő humorát és tehetségét.

— **Látta már? Nem? Hát nézze meg!**

— **A Royal** kávéházban ma és a következő napokon Pongrácz Lajos és Oláh Rudi, az elhunyt Rudolf trónörökös volt udvari zenésze teljes zenekarával hangversenyez.

— **Iskolás fiúk és leányok részére kész fehérművek, zsebkendők harisnyák, paplanok, matracok, ágylepedők, pokrócok, (flanell takarók) és ágyterítők,** legnagyobb választékban és legjutányosabb árakon kaphatók **Kardos László vászon, fehérmű és kelengye üzletében. Alapított 1831. évben.**

— **A legszebb, legtisztább és legújabb kiadású ódon tankönyvek félárért már most kaphatók** Aczél Henrik antiquariumában, Piacz-utca, a ref. kistemplommal szemben. — **Telefon 575.** Vidéki megrendelések pontosan elintéztetnek.

— **Kereskedelmi és pénzügyi könyvek, irodai felszerelések, Dávidházy Kálmán és Tsa cégnél a legszebb kivitelben kaphatók.**

— **Mentze Henrik áruházában a legjobb minőségű fésűk, fésű készletek, fejdíszek, hajtűk, illatszerek és szappanok, olcsó szabott árak mellett kaphatók.**

Kezdődik a háboru.

A török-görög konfliktus.

A görög lobogót eltávolították.

Kanea, augusztus 18. A hatalmak egyesült hajórajja, mely nyolc hajóból áll, tegnap este a Suda öbölből ideérkezett. A Suda öbölben egy francia állomáshajó maradt, hogy a török lobogót megvédelmezze. Azt hiszik, hogy az idegen hadihajókról ma legénységet fognak partraszállítani annak a meg akadályozása végett, hogy a görög lobogót a kikötő erődjén kitűzzék. A kormány az összes hatalmak támogatásával gondoskodik a rend fenntartásáról. A kamarát előrelóthatólag 2—3 nap mulva bezárják.

Kanea, augusztus 18. A védőhatalmak hajóiról reggel öt órakor ötszáz tengerészkatona szállítottak partra egy angol hadihajó kapitányának a parancsnoksága alatt. A tengerészkatona eltávolították az állomáshajót, melyen eddig az erődben a görög lobogó lengett. 5 óra 40 perckor a katonák visszatértek hajóik fedélzetére és az erődben ötven főnyi őrséget hagytak hátra, két an-

gol mitrailleussal. A hadihajók egyelőre ittmaradnak. Kanea nyugodt.

Berlin, augusztus 18. A krétai védőhatalmak hadihajói bombáznifogják a kaneai erődöket, ha a görög zászlót be nem vonják. Athénben a háborút elkerülhetetlennek tartják. A nagyhatalmak végső esetre flotta tüntetést terveznek.

Késő éjjel jön Athénből a hír, hogy a védőhatalmak hadihajóiról egy század matrózt kiküldtek a partra. A matrózok a görög zászlót minden incidens nélkül bevették és a zászlóárbotot összelövéldözték. Minden jel arra mutat, hogy a hatalmak most már erélyes kézzel nyulnak bele a konfliktus kérdésébe.

SZINHÁZ.

Komlóssy Emma a Királysínházban. A debreceni közönség egykori kedvencéről írják: Mint értesülünk, a Királysínház igazgatója szerződtette Komlóssy Emmát, a legjobb magyar szubrett primadonnát. A művésznő szerződtetését bizonyára nagy örömmel veszi tudomásul a főváros közönsége, melynek kedvence a magyar operett színházban legszebb hangú énekesnője. A Királysínház legközelebbi Planquette-operett újdonságnak női főszerepét már Komlóssy Emma fogja kreálni.

TÁVIRATOK.

A spanyol-kabil háboru borzalmai.

Kabilok fogságába került spanyol tábornok.

Madrid, augusztus 18. A mellilai haretérről érkező tudósítások borzalmas dolgokról szólnak. Martinis tábornokot négy katonával együtt a kabilok hatalmukba kerítették és fogságra vetették. A spanyol fővezér követte egyezkedni kezdett a kabilokkal, hogy milyen áldozat ellenében adnák át a tábornokot, de a kabilok főnöke kijelentette, hogy most már nem tehetnek semmit. Nagy hiányt szenvedtek a kabilok élelmiszerekben és a tábornokot katonáival együtt agyonlőtték.

A spanyol király San-Sebastiánból Madridba érkezett. A spanyol katonák megesküdtek, hogy az agyonlőtt tábornokot és a kabilok fogságába került bajtársaikat megbosszulják.

Barcelóniában a zendülést végkép sikerült elfojtani. A felkelők vezérét Don Miguelt agyonlőtték.

Apponyi rendelete ellen.

Budapest, augusztus 18. Apponyi azon rendelete, melyben elrendelte, hogy a román nyelvű iskolákban még a hittan is magyarul taníttassék, a románság körében nagy mozgolódást keltett. A román főpapok felkérték Vaszary Kolos hereceprimást, hogy interviniáljon a miniszternél, hogy a rendeletet változtassa meg.

Bánffy Dezső báró cáfolata.

Budapest, augusztus 18. Báró Bánffy Dezső ma erélyesen megáfolta mindama hi-

reszteléseket, mintha ő Justh Gyulával a szegedi nagygyűlésről és a politikai kérdésekről tárgyalt volna.

Aerenthal — gróf.

Bécs, augusztus 18. A király Aerenthal Lexa báró külügyminisztert a — örökös osztrák grófi rangra emelte.

Öngyilkos gépirókisasszony.

Budapest, augusztus 18. Ma este kilenc óra tájban a budapesti főkapitányságon megjelent egy szép asszony és sirva jelentette be, hogy leánya, Diamant Erzsébet gépiróleány eltűnt. — Pár perc mulva jelentették, hogy az Erzsébet-terem padon Diamant Erzsébet szíven lötte magát. Nyomban meghalt. A szerencsétlen leányt idegbaja vitte az öngyilkosságba.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket, hogy az illető postahivataloknál az előfizetés megújítása iránt sziveskedjenek lehetőleg gyorsan intézkedni, hogy a lap küldése fönnakadást ne szenvedjen.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **A javithatatlan tolvaj.** A javithatatlan tolvajoknak igazi diszpéldánya Springer Hugó 40 éves asztalos segéd. Nem kevesebb, mint 16 évet töltött életéből a fegyházban, ahová időről-időre mindig visszakerül. A jeles férfinak ez év július hó 5-én az Arany János-utcán szemébe tűnt, hogy Weisner Simon utcára nyíló lakásának ajtaja nyitva van. Hirtelen elhatározással keresztül bemászott azon, hogy valami zsákmányra tegyen szert. Azonban rajtavesztett. Bent megneszelték a dolgot és lefűlettek. Bekerült újból a dűtyiba. Ma ítéleteit fölőtte a törvényszék és a lopási kísérletért, mint visszaeső javithatatlan bűnöst 2 és fél évi fegyházzal sújtotta. Az ítélet jogerős.

§ **Feltörte a nyaralót.** Betöréses lopásért állott ma délelőtt a törvényszék előtt Sipos Sándor 19 éves sámsoni napszamos. A fiatal suhanc a télen december havában egy éjjel feltörte Pálffy Gábor nyaralóját, honnan egy vadászfegyvert és több darab női ruhaneműt ellopott. A fegyvert eladta, a ruhaneműt pedig értékesítés végett átadta Telegdi Sándornak és Kas Sándornénak, akik a bűnös munkába be voltak avatva. A csendőrség hamarosan kiderítette az esetet és a legénnyel együtt bajba kerültek az orgazdák is. A törvényszék ma tárgyalta az ügyet és Sipos Sándort lopás büntetéseért 7 havi börtönrre. Büntársait Telegdi Sándort 2 havi, Kas Sándornét 14 havi fegyházra ítélte. Az ítélet jogerős.

Közzgazdaság.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, augusztus 18.

Buzakinálat és vételkedv mérsékelt Szilárd irányzat mellett 25,000 métermázsba került forgalomba 5—10 fillérrel drágább árakon. Egyéb gabonanemek közül rozs 5 fillérrel drágább, a többi tartott. Idő: meleg.

Buza októberre	13:73—74
Buza áprilisra	13:88—89
Rosz októberre	9:87—88
Zab októberre	7:45—46
Tengeri júliusra	0:00—00
Tengeri augusztusra	0:00—00
Tengeri májusra	7:16—17
Repee augusztusra	13:85—85

Idegenek Debreczenben

— augusztus 17. —

Az Arany Bika-szállodában: Kutfy Pál min. tan. Budapest. — Dr. von Keller és neje orvos-tanár Berlin. — Bárány Soly-mossy E. nagybirtokos Arad. — Dr. Schotur Béla ügyvéd Arad. — Bányász Menyhért vállalkozó Budapest. — Szigethi Ferenc birtokos Tiszafüred. — Pósa Nándor mérnök Budapest. — Dr. Szigethy Imréné orvos neje Tiszafüred. — Harsányi Barna esendőr hadn. Brassó. — Beutner György utazó Berlin. — Korher Róbert utazó Budapest. — Veres Mik-lós utazó Budapest. — Oswald Guidó utazó Wien. — Bányai Mihály utazó Budapest. — Brull László utazó Wien. — Mandító István utazó Budapest. — Katz Ferenc utazó Buda-pest. — Ludwig Dezső, utazó Budapest. — Schlesinger M. utazó Wien. — Hagel Vilmos utazó Budapest. — Kreft Nándor utazó Buda-pest. — Propper Imre utazó Budapest. — Forgács Ernő utazó Budapest.

A Központi szállodában: Fuksz Li-pót utazó Budapest. — Schwarc Armin gyá-ros Budapest. — Eisler Ferenc utazó Buda-pest. — Csillag Máté utazó Budapest. — Pongrácz Lajos cigányprimás Kolozsvár. — Lobozky Mihály pékmester Szolnok. — Ré-ger Dezső utazó Hajdunánás. — Papp Jenő utazó Nagyvárad. — Gergely és Vecsey gyá-ros Budapest. — Partics és dr. Liehstein Budapest. — Stern Miksa utazó Budapest. — Kernán Emil utazó Budapest. — Fehner Sándor utazó Budapest. — Csillag Ferenc utazó Budapest. — Felsenburg Henrik utazó Bécs. — Sárhegyi Antal tanár Sárospatak. — Szende Fülöp utazó Budapest. — Stern Ferenc utazó Budapest. — Bónyi Adorján kir. közjegyző Margitta. — Zaveczky Ferenc tisztviselő Szatmár.

Az „Angol királyné” szállodában: Márton Pál és nővére építészvezető Buda-pest. — Salamon Géza mérnök Budapest. — Rázso Antal hadnagy Kisújszállás. — Ormós Péter hivatalnok Kolozsvár. — Bindey Alfréd kataszteri mérnök Temesvár. — Józsa Gy. hadnagy Szolnok. — Kovács Béla joghall-gató Kecskemét. — Hompel Kornél h. hadn. Budapest. — Ringajzen Aladár utazó Buda-pest. — Ferencz Valléria színésznő Buda-pest. — Óvári József utazó Budapest. — Mag-vassy Margit színésznő Budapest.

Az „URANUS” mai műsora.

Bleriot még 2 napig látható!

Mint az „Uranus” irodából vettük a hírt, a mai és holnapi napra fényes ünnepi műsört állítottak össze, mely csupa attrakció!

Ugy tegnap, mint tegnapelőtt minden előadás teljesen telt ház előtt folyt le s ezt csak a pompás műsornak tudhatjuk be.

Bleriot repülése a La-Manche csatorna fölött, rendkívül érdekes és hiteles, eredeti helyszíni felvétel.

A nagy érdeklődés arra vezette az igaz-gatót, hogy e képet még ma és holnap utólagos bemutatják az alábbi ünnepi új mű-sorban:

1. **Vadászat Vilmos császár jelenlétében.** (Természeti felvétel.) 2. **Epizód az olasz hábo-ruból.** (Szenzációs dráma.) 3. **Az esernyő.** (Két tűz bohózat.) 4. **Ritka pénzügytemény.** (Gyönyörű színes kép.) 5. **Bleriot átrepülése a La-Manche csatorna fölött.** 6. **Virginus.** (Történelmi dráma. Művész film.) 7. **Meg-vadult bika** (Sláger bohózat.)

Műsorváltozás fenntartva.

Helyárak mint rendszeren. Kedvezményes áru jegyek érvényesek.

Előadás másfél óras és kezdete este pontosan 8 órakor, folytonos bemenettel.

Ha olesón és kellemesen akar szórakozni, nézze meg az Uranus mai új műsorát!

Holnap, pénteken, Szent-István napján az elő-adások délután 3 órától este 11 óráig tartanak.

REGÉNY CSARNOK.

A nagy rejtély.

— Folytatás. —

— Beteg vagy? — kérdé. — Mi lelt, mi bajod?

Megkísérlettem neki megmagyarázni, mit érzek. Ő megértett, még mielőtt elmond-tam volna egészen; szeretetteljesen karjaiba zárt és kebién melengetett.

— Szegény, ártatlan gyermekem, — mondá, — lehetséges-e, hogy igazán nem tudod? Valóban, meg kell e nekem mon-danom?

A következő szavakat fülembé sugta. Elfogom-e valaha feledni az érzések viharát, mit-e sugott pár szó keblemben előidézett; az öröm és félelem, csodálkozás és meg-könnyebbülés, büszkeség és alázatosság saját-ságos vegyületét, mely egész lényemet eltölté s e perctől fogva új nőt csinált belőlem?

Most, most tudtam először! Ha Isten még néhány hónapig megkímél, az emberi örömeik legszentebbje, legkitartóbbja enyém leszen — az anyai öröm!

Nem tudom, mikép mult el az éj. Csak a reggelre emlékezem már, csak midőn egyedül kimentem a csipős téli légbe, sétat teendő a koresma mögötti pusztán.

Elmondtam, hogy új nővé változtam. A regg új elhatározással s új bátorsággal talált. Ha most a jövőre gondoltam, nemcsak férjemet lehetett tekintetbe vennem. Tiszta neve már nemcsak az övé s az enyém, rem sokára a legdrágább örökséggé válhatik, mit gyermekére hagyhat.

Mit tettem, amíg erről nem volt még tudomásom? Lemondtam a reményről, hogy nevét azon folttól megtisztítom, — azon folt-tól, mely folt marad, ha mindjárt még oly esekélynek látszik is a törvény szemében.

Gyermekünk megérheti, hogy gonosz nyelvek azt mondják neki:

— Atyád a legundokabb gyilkolással vádoltattott és soha sem mentetett fel teljesen a vád alól.

Szembeszállhattam-e a dicső szülési veszélyekkel, ezen lehetőséggel, mely folyvást üdözte lelkemet? Nem! Mindaddig nem, míg még egyszer meg nem kísérlem, nem vagyok-e képes Miserrimus Dexter lelkiismer-téhez hozzáférni, s annak mélyébe tekint-hetni! Mindaddig nem, míg meg nem újítottam a küzdelmet s azon igazságot fel nem derítettem, mely a férj és atya ártatlanságát napvilágra hozza!

Visszatértem a házba, lelkesítő, új bátor-ságommal.

Szívemet kitártam anyám és barátnőm előtt, és őszintén elmondtam neki, mily változáson mentem keresztül, amióta utólagra beszéltünk Eustaceról.

Csaknem sértve volt nyilatkozatom által s nyíltan kimutatta a bennem tapasztalt csalódást

Az egy szükséges dolog is megtörtént, — mondá. — A boldogság, mely nemsokára osztályrészünk leszen, új és még szorosabb köteleket fog képezni köztem és férjem közt. Minden egyebet szeszélynek s tisztán képze-lődésnek nyilvánított. Ha Eustaset most el-hagyom, szavtelen és bolond dolgot teszek. Életem végső percéig sajnálói fogom, ha ház-as életem egyetlen szerencsés alkalmát mellőzöm.

Nehéz küzdelmembe került; kínos két-ségek dulták lelkemet, de mégis erős maradtam. Amennyire lehetett, e két dolgot tartot-tam folyvást szem előtt: az atya becsülete, a gyermek öröksége! Olykor azonban elhagy-tak e szép eszmék s ilyenkor egy szegény bolond voltam, ki igen gyakran riva fakadt, bár utólagosan rendkívül szégyelte magát miatta.

De velem született makaességom, amint Macallanné nevezte, szerencsésen keresztül vitt e nehézségeken.

(Folyt. köv.)

— Akar Ön eredményesen hirdetni?
— Kérje a 412. számú telefont!

LOHR MÁRIA

ezelőtti KRONFUSZ

CSIPKE-, VEGYTISZTÍTÓ ÉS KELME
FESTŐ

BUDAPEST, VIII., BAROS-U. 85.

FIÓKOK:

IV., Eskü-ut 6. sz. V., Harmincad-u. 4.
(Klotild-palota.)

VI., Andrássy-ut 16. VIII., Józsa-körut 2.

I., Terézkörut 39. X., Káivín-tér 9.

V. déki megbízások gyorsan és gon-dosan teljesítettek.

Alapítva 1887-ben.

Juhász István

épület és műlakatos

Kazinczy-utca 2. sz.

Elvállal minden e szakmába vágó munkálatokat, u. m. épület, sirke-ritések, vasszerkezeti munkálatokat stb. a legjutányosabb árban. — Gyors és pontos kiszolgálás.

A kezemet adom rá,

hogy Ön igen nagy üzle-tet fog csinálni, ha fel-
használja a

„DEBRECZEN”

bármely hirdetési rovatát, Lapun-kat nap-nap után TÖBB EZER EMBER OLVASSA, az ügyes rek-lamnak tehát biztos sikere van.

Hirdetések szövegezését kívá-natra díjtalanul elvállalja a ki-
adóhivatal, csak kérje a

412. sz. telefont.

Donogán és Somossy

Debreczen,
Kistemplom-bazár.

Mosó kelme ujdonságok!!
Zefir, Batist, Ottomán-
vászon, Kreton, Voile
de laine
óriási raktára!!

Villamos világitást

lakások, üzletek és egyéb helyiségek részére, malmok, gyá ak, kastélyok saját üzemű berendezéseket, dynamo-motor szellőztető, telefon, szobacsengő berendezéseket helyben és vidéken a legnagyobb szakértelemmel szavatosság mellett

Fazekas Imre

készít DEBRECZEN, Plac-u. 77.
Telefon 567. Eredeti Dr. Just Wolfram lámpa gyári raktára. Legolcsóbb bevásárlási forrás.

Gyomorgörcs, kólika, étvágytalanság és általában gyomorbetegségeknél a legkitünőbb háziszser a

Hollandi GYOMORCSEPPEK.

1 üveg ára 40 fillér.

Kapható:

Mihalovits Jenő

gyógyszertárában
DEBRECZEN.

Villamos világitást,

telefonok, villamos csengők berendezését, javítását, évi jókarban tartását, úgy helyben, mint vidéken legjobb anyaggal, legolcsóbban eszközöl

Földvári L.

Debreceni első elektrotechnikai gyár és villamos-szerelési vállalat. — Csillárok, ivlámpák, villamos motorok, szellőztetők, dinamok állandó nagy választékban. Raktáron tartom a legjobb gyártmányú Wolfram és Osmium égőket.

Legrégibb épületüvegezési és képkerekezési vállalata

Blattner Gyula

Telefon 468. sz.

Főter 69., Megyeházzal szemben.

Alapított 1801.

Építkezések beálltával ajánlja magát új és ó épületek, kirakatok beüvegezésére, melyekhez állandóan nagy raktárt tartok mindenemű üvegtáblákból.

Gyors és pontos kiszolgálás, jutányos árak. Költségvetések kívánatra díjtalanul. Állandó nagy raktár mindennemű kész ablakokban, ugyszintén képkerekekben, stb.

Megakadályozza
a hajhullást!

Megakadályozza
a korpaképződést!

Erősíti
a hajnövést!

Éleszti
az idegeket!

DR. DRALLE NYIRFA-HAJVIZE

a legnemesebb és legtermészetesebb fej- és hajviz.

DRALLE GYÖRGY, HAMBURG.

Nagybani raktár Ausztria-Magyar ország részére: M. Hoffmann & Co., Tetschen a. d. E.

Nyári idényre

olcsó árakon ajánl

Angol Jefirt, francia Batiztot, fehér és szines
ruhavásznat

mosó és gyapju Dalaint bordu-
ros mosó árut hazai gyártmányu **fehérneműeket,**
kartonokat férfi és női
kezttyüket és harisnyákat, Siffon vászon és asztalnemüket
nyári takarót és paplanokat.

Napernyők minden árban.

SZÉPE LAJOS

női divatüzlete DEBRECEN, Kossuth-utca 6. sz.

APRÓ HIRDETÉSEK.

10 szög 40 fillér, azontul minden szó 4 fillér, a legkisebb hirdetés 40 fillér.

Levélbeli tudakozódásokra pontosan válaszolunk, kérjük azonban a szükséges postabélyeget. Apróhirdetéseket postautalvánnyal is lehet föladni, a szelvényen a szöveg könnyen elfér. Apróhirdetéseket a kiadóhivatal felvesz d. e. 8-1-ig és d. u. 2-8-ig gróf Dégenfeld-tér 2. sz. I. emelet, a folyosón az első ajtó.

Minden ok

amellett szól, hogy vegye igénybe a „Debreczen” apróhirdetéseit, mert

- Ha állást keres — ott talál.
- Ha lakást keres — ott talál.
- Ha alkalmazást keres — ott talál.
- Ha társat keres — ott talál.
- Ha oktatást keres — ott talál.
- Ha butort keres — ott talál.
- Ha hangszert keres — ott talál.

Szóval bármire is szüksége van, ott megtalálhatja, ha pedig eladni akar valamit, ott eladhatja.

Levelezés.

Levele van a kiadóban és a hivatalos órák alatt átvehetik: „Nyárutó”, „Göröngyös utak”, „Mátyás”, „D. I.” jeligére.

Komoly iparos elvenne 18-23 éves leányt vagy gyermektelen özvegyet 2000 korona hozománnyal. Leveleket „Barna legény” jeligére a kiadóba kérek.

Fiatal urileány (szegény) megismerkedne ugyanilyen szegény uriemberrel, szórakozás céljából. Leveleket a kiadóba kérek „Fekete” jeligére.

Föltétlen tisztességes és művelt urileány előkelő földbirtokos ismeretségét keresi. Teljes című leveleket „Aphrodite” jeligével a kiadóhivatal továbbítja.

Ajánlat.

Pörkölt kávé különlegességek villanyüzemű kávé pörköltje a kirakatban, Félégyházi Jánosnál Piac- és Miklós-utca sarok.

Grelsz Izidor és Juha János, Sáp községből (Bihar m.) hajlandó a venni szándékozónak, helybe szállítva, cserepet 28 koronájával adni.

KOVALD PÉTER ÉS FIA

cs. és kir. szabadalm. kelme és szőrmefestő, vegytisztító és gőzmosó-gyár BUDAPEST, VII., Szövetség-utca 37.

Megbizói kényelmét szem előtt tartva elhatározta, hogy minden tekintélyes vidéki városban képviselőt létesít és ezáltal módot nyújt a nagyérdemű közönségnek arra, hogy cégét — a csomagolás és postaköltségek mellőzésével — közvetlenül felkereshesse **SCHWARTZ R. Debreczen Dégenfeld-tér 8. szám** vette át a képviselőt és a gyár rendes áraiban vállalja az uri-, női- és gyermeköltönyök, díszítő és butorszövetek, függönyök, kézimunkák, szőnyegek, cipke és végáruk, szőrmék stb.ik vegytisztítását és festését. **Ugyszintén ágytollak tisztítását és fehérneműek mosását is.** A nagyérdemű közönséget biztosítva kifogástalan munkájáról és mindenkor méltányos áráiról, szíves jóindulatába és figyelmébe ajánlja a képviselőt és számos megbízást kér a

Kovald Péter és Fia cég.

Pályázati felhívás.

Az Andaházy-Szilágyi-intézet részéről 1909. évi szeptember hó 4-től 1910. évi júniusban, a növendékek levizsgálásáig terjedő időre, 11 személy számára szállítandó kenyérszükségletre ezennel pályázatot hirdetek. Felhívom a kenyérsütéssel foglalkozók figyelmét, hogy ajánlataikat folyó hó **24-éig**, lakásomon, Darabos-utca 46. sz. a. naponként délután fél 2 órától 3 óráig beadhatják, ahol a feltételekről is bővebb értesítést fognak nyerni. Debreczen, 1909. évi augusztus hó 16.

Sinka Sándor,

tanár, az Andaházy-Szilágyi-intézet gondnoka.

Nyomatott Debreczen szab. kir. város könyvnyomda-vállalatánál.

Uraktól levett ócska ruhákat igen tisztességes árban vesz Rósenberg Béni Debreczen Bádogos-u. 1. 15

Iskolakönyvek vidéki megrendelését leggyorsabban és pontosan intézi, Debreczen legrégibb könyv- és papirkereskedése: Csáthy Ferenc, Egyház-tér 2. sz.

A csépléshez szükséges gépszijak I. rendű minőségben Sesztina Lajosnál kaphatók.

Szépe Lajos uri-divat üzletében Kossuth-utca 6. napernyők minden árban.

Blattner Gyulánál főtér, megyeházzal szemben, képek keretezése a leggyorsabban készülnek.

Gyöngyvirág Crème kapható Mihalovits Jenő gyógyszeráránál.

Kereslet.

Ügyes kárpitos munkavezetőnek, valamint egy kárpitos raktárnoknak felvétetik Küller Ede butorgyárosnál.

Nagyobb hivatalhoz, mely később államosítva és nyugdíjjal lesz összekötve, ügyes, legalább 4 középiskolát végzett, szorgalmas és jóírású fiatalember kerestetik. Kezdő fizetés havi 60 korona. Irodai és könyvelési munkálatokban jártas, kereskedelmi érettséget tett egyének előnyben részesülnek. Ajánlatok e lap kiadóhivatalába „Örökös állás” jeligével küldendők.

Árva leány, feltétlenül tisztességes, azonnali alkalmazást és igazi otthont nyerhet — mint mindenek — keresztyén uri családnál. Cím a kiadóban.

Eladás.

Egy jókarban levő gyermekkooszl és egy függőlámpa eladó. Cím: Péterfia-utca 53.

Bihar-Diószegi bor, hordószámra eladó Csapó-utca 27. sz.

Egy jókarban levő zongora eladó. Cím a kiadóban.

Billiárd-asztal, ebédlő-kredenc eladó, asztalosmunkákat elvállalok. Eötvös-utca 112. Nagy.

SKOLÁS FIUK

és leányok részére olcsó, szabott áron beszerezhetők:

Kész fehérneműek, ingek, lábravalók, harisnyák, zsebkendők. Paplanok, matrácok, ágylepedők, flaneltakarók.

Fiuknak Brassói posztók, Leányoknak intézeti sötétkék gyapju Cheviot ruhaszövetek és hozzávalók

Szabó Lajos Fiai

divat- vászon- és szőnyeg-raktára

Debreczen, Rózsa-u. I.

Alapított 1842. évben.

CSÁSZÁRFÜRDŐ.

BUDAPESTEN.

Nyári és téli gyógyhely, a magyar irlgalmas-rend tulajdona. Elsőrangú **kénés hévízfű** gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszap-, medence- és kádfürdők, melyek kiváló gyógyhatással használatnak az összes reumatikus- és idegenbántalmaknál. Uszodák, hőlég-, szénsavas- és villamviz-fürdők. Ivó- és belélegzési kura. Prospektust ingyen és bérmentve küld

az IGAZGATÓSÁG.

MEGLEPŐ SZINTE CSODÁLTOS GYÓGYEREDMÉNYEKA

APTAMÁSI

LITHIUM-GYÓGYVIZ-

zel gyomor, vesese, hólyagés bélbántalmaknál valamint asthma, bronchiale, köszvény és húgysavas diathesis eseteiben.

Debreczenben kapható: KONTSEK GÉZA fűszer- és csemege kereskedésében DEBRECZEN, Kossuth-utca.

Boros hordó

gyártás és raktár minden nagyságban

Margit-fürdőtelep.

Ugyanott ajtós hordók vannak raktáron 1200-1500 literesig. — Iroda: PETERFIA UTOA 76. szám alatt. — Kádársegédek fölvetetnek.